

обиска във Вапцаров се намери още ръкопис на стихотворение със заглавие „Селска хроника“, написано лично от него, със съдържание противодържавно – в края завършва: „Един е лозунг: терора долу! Съюз със СССР!“ Писмото позив ведно с плика и ръкописа се иззеа като веществено доказателство.”

Тук вече текстът е жанрово разпознат и назован – „стихотворение“. Съдържанието остава „противодържавно“, което иде да се потвърди и от цитирания в протокола финал на стихотворението. Цитатът не е точен, тъй като думата „един“ тук е с голяма буква, „Терора“ – с малка, а линейното изписване е разрушило стиховата графика и е сляло трите стиха в един. Надзираващото око на представителя на институцията, отговаряща за вътредържавния ред, е било впечатлено тъкмо от директно изведения лозунг. Още повече, че в творбата той се самоозначава като лозунг и държи да бъде прочетена именно като такъв.

Оттук насетне започва това твърде любопитно за литературния историк интерпретативно раздвоение у водещите процеса институции. Важно-то за нас е, че този съдебен процес е и процес на четене, на разчитане и тълкуване на творбата. Може ли литературният текст да бъде „веществено доказателство“, или неговата условност, фикционалност го прави недосегаем, изплъзващ се от буквализиращия институционален прочит? Но нека продължим по хронологията на документите.

В съставения още на следващия ден акт срещу Вапцаров, „в когото падше подозрение, че се занимава с пропаганда на СССР“, по-нататък четем: „При обиск на Вапцаров се намери още един ръкопис на стихотворение със заглавие „Селска хроника“, написано лично от него със съдържание – противодържавно – в края завършва: „Един е лозунг: Долу терора – съюз със СССР!“”⁹

•Вижда се, че сгрешаванията в цитирания финал се усилват. Тези сгрешавания, съзнателно или не, все повече изваждат цитата от полето на художественото, разконспирират го. „Редакциите“, които протоколът извършва, анихилират бележите на поетическото. Разместването на думите „долу“ и „терора“ води до нарушаване на ритъма, едната удивителна също е изпаднала, което променя текста интонационно, а за пренебрегнатата стихова графика вече споменахме. Подобно дефикционализиращо пренаписване работи в полза на буквалисткия прочит от страна на институцията.

На 11.01.1941 прокурорът на Горноджумайския областен съд нарежда образуване на предварително следствие срещу автора на стихотворението с мотивите, „че в края на 1940 г. в гр. Банско устно и писмено е подбуждал към вражда и омраза и престъпление спрямо отделни слоеве и класи на населението и към властта...“